

З в і т

**про завершення I (підготовчого) етапу дослідно-
експериментальної роботи за темою «Формування духовно-
морального середовища розвитку особистості» на базі
закладу «Вінницький приватний православний навчально-
виховний комплекс святого Миколая»**

Право на отримання освіти, в тому числі і в духовно-моральній сфері, є невід'ємним правом кожної людини. Права на освіту, свободу совісті, гарантовані Загальною декларацією прав людини (1948 р.), Конституцією України та іншими міжнародно-правовими і вітчизняними документами, які дають підстави для здійснення заходів щодо реалізації прав громадян України виховувати своїх дітей у межах культурно-історичної та релігійної традиції за їхнім вільним вибором. Закон не обмежує цього права для жодного громадянина. Дії, які не суперечать чинному законодавству України та міжнародним правовим нормам, можуть вважатися дозволеними, можуть розраховувати на підтримку і сприяння з боку держави. Саме це дає можливість не тільки знайомити учнів зі змістом Книги книг – Біблії, не тільки вести бесіди про суть християнства, догмати Церкви, не тільки вводити у навчальних закладах курси основ християнської моралі, християнської етики, більше того, з'явилася реальна можливість відкривати навчально-виховні заклади християнського спрямування.

Саме таким є заклад нового типу «Вінницький приватний православний навчально-виховний комплекс святого Миколая», який розпочав своє функціонування у 2012 році на базі Вінницького Христо-Воздвиженського храму з ініціативи настоятеля храму отця Миколая Давидовського. У цьому ж році комплекс зайняв перше місце серед архітектурних споруд духовного спрямування України. Заклад має Статут, ліцензії на дошкільну, загальноосвітню та позашкільну діяльність. Сьогодні у закладі функціонують: дошкільне відділення (діти від 3 до 6 років), шкільний відділ (загальноосвітня

«Благодійне християнське братство святителя Миколая». Навчально-виховний процес здійснюють 16 педагогів.

Усвідомлюючи свій обов'язок перед суспільством, громадою, сім'єю, а в першу чергу перед собою та дитиною, наш заклад пріоритетною проблемою обрав саме формування високодуховної, морально стійкої особистості. Тому вся навчально-виховна діяльність безпосередньо чи опосередковано направлена на досягнення чітко поставленої мети, якої можна досягти лише тоді, коли буде реалізовано завдання по досягненню цілей. Це насамперед:

- ❖ ознайомлення учнів з основами духовно-моральних цінностей, поняттями чеснот і гріха, добра і зла, християнських традицій в Україні;
- ❖ ознайомлення з правилами та принципами християнської етики спілкування, стосунків між людьми, з правилами і звичаями доброчесного життя;
- ❖ проведення навчально-виховних заходів для підвищення дитячої готовності до орієнтації в різних життєвих ситуаціях ;
- ❖ розвиток духовно-чуттєвого світу вихованців, символічно-образного мислення, здатність сприймати людське життя на основі ідеалів краси, добра і любові;
- ❖ виховання в дітей християнських рис: любові до Бога, людей, Батьківщини, пошани до батьків і старших, працьовитості, здатності долати труднощі, схильності постійно чинити добро;
- ❖ виховання творчої особистості на засадах тисячолітньої духовної і культурної традиції, як засобу духовно-морального розвитку;
- ❖ формування емоційно-вольової та когнітивної сфери дитини задля якнайкращого відображення її думок, роздумів щодо тих життєвих проблем, з якими їй доводиться стикатися.

Колектив НВК святого Миколая сьогодні має цілковите переконання, що духовно багатою, морально зрілою особистість може стати тільки завдяки спілкуванню з Богом, з людьми, в колі родини. Саме через сім'ю, шкільний колектив, установи, заклади, громадські організації, які здані долучитися до

цивілізації, здійснюється формування нової людини. Ці інституції повинні взяти на себе обов'язок в цей найважливіший момент, коли відбувається найінтенсивніший розвиток дитини, і коли вона найбільшою мірою схильна до наслідування та піддатлива до виховних впливів. Саме тут формується характер людини, її ставлення до життя.

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.04.2015 року №445 «Про проведення дослідно-експериментальної роботи на базі закладу «Вінницький приватний православний навчально-виховний комплекс святого Миколая» проводиться дослідно-експериментальна робота за темою «Формування духовно-морального середовища розвитку особистості».

На I (підготовчому) етапі, в період з травня 2015 по квітень 2016 р. дослідно-експериментальної роботи колектив особливу увагу приділяв завданням перетворення процесу набуття досвіду й педагогічних знань з обов'язку на їх внутрішню особистісну потребу, і здобув переконливий результат: ефективність духовного виховання залежить від реалізації сукупності психолого - педагогічних умов: взаємин між суб'єктами в реально існуючому особистісно орієнтованому педагогічному процесі; стимулювання природних задатків; насичення життєдіяльності дітей, батьків і педагогів позитивною енергією, душевним напруженням, особливим стилем взаємин; послідовних, науково обґрунтованих змін дидактичних умов.

З метою реалізації завдань першого етапу колективом закладу здійснювалися заходи:

- **зроблено аналіз стану досліджуваної проблеми в педагогічній теорії та практиці, узагальнено досвід навчальних закладів України з формування духовно-морального виховання:**

колектив налагодив творчі зв'язки, ознайомився з кращим досвідом з організації заходів духовно-морального спрямування багатьох навчальних закладів України та зарубіжжя: православна школа святих Кирила і Мефодія, м.Білосток (Польща); православна школа (м.Чернівці);

«Український колеж ім. В.О.Сухомлинського (м. Київ); дитячий будинок «Перлінка» (м. Одеса), недільна школа при кафедральному соборі (м.Одеса); недільна школа храму Архистратига Михаїла (м.Київ); Луко-Барська ЗОШ I-III ступенів (Вінницька область); ЗОШ I-III ст. (м.Полонне, Хмельницької області), медичного коледжу ім. Д. Заболотного (м. Вінниця) і ін.

- **створено інформаційну базу даних з проблем формування духовно-морального середовища розвитку особистості, опрацьовано відповідну наукову та методичну літературу:** опрацьовано наукову, методичну, популярну літературу, зокрема: Бех І.Д. Вибрані наукові праці К.-Ч.: «Букрек», 2015. – 1-2 т.; Вишневський О.Г. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: посібник для студентів ВНЗ – Дрогобич: Коло, 2003; Кремень В.Г. Філософія людиноцентризму в освітньому просторі – К.:Т-во «Знання» України, 2011; Сіданіч І.Л. Теоретико-педагогічні аспекти духовно-морального виховання дітей вітчизняної школи: монографія – К.:Дорадо-Друк, 2012; Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям – К. Радянська школа, 1987; Виховання молодого покоління на принципах християнської моралі в процесі духовного відродження України,(Острог, Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 2000 р.; Собейко І. Виховання любові в сім'ї, суспільстві і церкві. Дзвін з Фатіми, №5, 2011; організовано зустрічі з науковцями та методистами закладу «Вінницька академія неперервної освіти»;
- **проведено чіткий перерозподіл управлінських функцій з метою ефективної реалізації завдань дослідження:** внесено зміни до перспективного плану роботи НВК, передбачено програмні заходи при складанні річного плану роботи закладу, планів виховної роботи класних керівників, вихователів ГПД, вихователів ДНЗ;
- **проведено вхідний моніторинг готовності педагогічних працівників до участі в дослідно-експериментальній роботі:**

експериментальній роботі вперше - 100%, педагогічних працівників, що готові зразу ж включитися в процес експерименту - 81%, відчувають побоювання, що не зможуть ефективно працювати над реалізацією проблеми експерименту - 18%, потребують постійного супроводу методистів, науковців - 75%, вважають, що займатися дослідно-експериментальною роботою для них ще зарано - 6%;

- **сформовано творчі групи вчителів для створення навчального, навчально-методичного та методичного забезпечення створеної виховної системи навчального закладу з духовно-морального середовища розвитку особистості:** I група – Дотримання нормативно-правового забезпечення дослідно-експериментальної роботи. Керівник групи – заступник директора Маліновська А. М.; II група – Формування духовно-моральних якостей дитини у дитячому садочку. Керівник групи – методист Совінська С.О.; III група - Реалізація завдань дослідно-експериментальної роботи під час навчального процесу. Керівник групи – учителька Дмитренко І.О.; IV група – Реалізація завдань дослідно-експериментальної в організації позакласної та позашкільної роботи. Керівник групи – педагог-організатор Наконечний О.А., V група – Організація та підтримування творчих зв'язків із закладами, установами, громадськими організаціями, ЗМІ. Керівник групи заступник директора Луковніков С.І.; VI група – Зв'язків з духовними центрами, видавництвами. Керівник групи – духівник закладу протоієрей Володимир Пучков;
- **створено навчально-методичну базу для забезпечення якісного дослідження та експериментування:** придбано наукову літературу, підручники, методичні посібники, оформлено стенди, портфоліо, презентації, розроблено сценарії масових заходів, конспекти уроків;
- **проведено для вчителів: засідання педагогічної ради «Про забезпечення оптимальних умов з проведення дослідно-експериментальної роботи зі створення ефективної сучасної моделі**

духовно-морального середовища розвитку особистості: результати і завдання» (жовтень, 2015 р); **засідання ради закладу** «Про затвердження звіту та відеопрезентації за підсумками організаційно-підготовчого етапу дослідно-експериментальної роботи» (березень, 2016 р.); **науково-методичну раду із залученням науковців, методистів закладу «Вінницька академія неперервної освіти»** «Особистісно орієнтоване виховання – перспективи успіху» (січень, 2016 р), **семінар** «Духовно-моральний потенціал розвитку особистості дитини» за участю вчителів основ християнської етики ЗНЗ Вінницької області (квітень, 2016р.), **круглий стіл** «Виховний простір розвитку особистості» (грудень, 2015 р), **майстер-клас літературно-музичне свято** «Нехай святиться ім'я твоє» (березень, 2016р.);

залучено до співпраці з укладенням Договорів про творчу співпрацю в рамках експерименту з установами, закладами, підприємствами: Університет «Острозька академія» (м. Острог Рівненської області); «Український колеж ім. В.О.Сухомлинського (м. Київ, директор Хайруліна В.М.); дитячий будинок «Перлінка» (м. Одеса, директор Петрова С.М.), недільна школа при кафедральному соборі (м.Одеса, директор протоієрей Димитрій); Луко-Барська ЗОШ I-III ступенів (Вінницька область, директор Наманюк В.М.); ЗОШ I-III ст. (м.Полонне, Хмельницької області), медичний коледж ім. Д. Заболотного (м. Вінниця, директор Андрієвський І. Ю.), обласна станція юннатів (м. Вінниця, директор Драгомирецька О.А.). епархіальне управління Української Православної Церкви (м. Вінниця, митрополит Симеон), обласний краєзнавчий музей (м. Вінниця, директор Висоцька К.І.), обласний художній музей (м. Вінниця, директор Безбах І.В.), Академічний обласний театр ляльок (м. Вінниця, директор Байдюк М.Д.), музично-драматичний театр ім. М. Садовського (м.Вінниця, директор Лозовський В.В.), обласна бібліотека ім. Тімірязєва (м. Вінниця, Морозова Н.І.), благодійний фонд

спортивний клуб «Патріот» (м. Вінниця, директор Ломинога С.І.);

- **розроблено:** «Правила християнської педагогіки», «Кодекс честі учнів і вихованців закладу», «Кодекс честі та служіння вчителя», «Програму морального виховання школярів», «Урочисту обіцянку члена благодійного християнського братства святителя Миколая».
- **налагоджено співпрацю із батьками з метою спільної діяльності навчального закладу та сім'ї в реалізації завдань експерименту, проведення системної педагогічної просвітницької роботи для батьків:** продовжувалася активна робота Університету батьківських знань (заняття – 2 і 4 середа кожного місяця); проведено загальні батьківські збори «Роль і місце батьківської громадськості у реалізації завдань науково-експериментального дослідження з проблем духовно-морального виховання» (вересень, 2015р.); підготовлено і надруковано у пресі статті, оповідання директора НВК Панчука А.М. з проблем духовно-морального, родинного християнського виховання «На крилах любові», «Як добре, що у нас немає батька...», «Найдорожчий скарб», «Інвестиції без ризику», «Під владою любові», «Хто матір забуває», «Колиска моя золота», «Біла пір'їнка», «Спішімо робити добро, поки маємо час»; спільні (батьки, діти, працівники закладу) походи, екскурсії, поїздки: монастир і дитячий будинок у Банчанах (Чернівецька область), Києво-Печерська лавра, Свято-Пантелімонівський монастир (м.Київ), Браїлівський Свято-Троїцький монастир, скит ікони Божої Матері «Барська» у Барському районі Вінницької області, чудотворна ікона Божої Матері «Зіновенська» с. Шевченкове Літинського району Вінницької області, чоловічий монастир і семінарія в м. Одесі, Головчинецький жіночий монастир (Хмельницька область, батьківщина Блаженнішого Володимира). Також в рамках програми експерименту здійснено обмін групами з метою організованого відпочинку (учні, батьки, вчителі НВК та дитячого будинку «Перлинка» (м.Одеса, засновник Дрога О.С., директор Петрова С.М.)

початком системної співпраці двох закладів.

- **учителі, вихователі ЗНЗ брали активну участь** у науково-практичних конференціях, семінарах, педагогічних читаннях, консультаційних пунктах відкритих уроках та заходах з проблем, які наближені до теми дослідження, закладів освіти міст Києва (Десяті Всеукраїнські Читання з гуманної педагогіки «Виховуватися в моральному кліматі пам'яті» (листопад, 2015), Вінниці (за планом департаменту освіти міської ради «Перспектива», 2015-2016).

Колектив закладу до завершення організаційно-підготовчого етапу дослідно-експериментальної роботи прийшов з твердим переконання, що основним змістом родинного, шкільного, суспільного виховання є створення духовно-емоційної основи для розвитку особистості. Що призначення батьків, педагогів, державних і громадських лідерів має полягати у тому, щоб бути учителями і вихователями Любові. Тільки справжня, чиста, безкорисна любов може створити атмосферу, що виступає головним чинником впливу на дитину, її духовний розвиток, становлення, формування як особистості, як громадянина своєї держави, громадянина Світу!

На II (концептуально-діагностичному) етапі дослідно-експериментальної роботи (2016-2017 роки) колектив закладу планує реалізувати наступні заходи:

- ❖ розробити теоретико-концептуальні засади формування ефективної моделі духовно-морального середовища для розвитку особистості;
- ❖ підібрати методики та діагностичний інструментарій для комплексного моніторингу дослідження;
- ❖ визначити критерії, показники, типи сформованості духовно-моральних якостей особистості;
- ❖ відпрацювати систему методичної роботи з педагогічними кадрами у напрямі постійного самовдосконалення фахової готовності до модернізації змісту, форм і методів навчання і формування духовно-

мотиваційну сферу дитини;

- ❖ виявити фактори, чинники педагогічного впливу на розвиток духовно-моральних якостей особистості вихованця, поняття чеснот і гріха, добра і зла, християнських традицій в Україні.

Академік Іван Дмитрович Бех , вважає, що найважливішою вимогою до формування особистості в сучасному світі та у більш віддаленій перспективі стане виховання розуміння «цінності іншої людини», морально визначеної гідності, духу, терпимості до продуктивного спілкування, до самокритичності. Видатний науковець шляхи виховання такої особистості вбачає у створенні **спеціальних розвивальних моделей справжнього життя**, за яких людина дієво проявлялась би у згаданих якостях. Саме такий підхід, таке бачення вирішення проблеми імпонує колективу нашого закладу, який готовий докласти усіх зусиль, щоб у ході дослідно-експериментальної роботи створити таке виховне середовище, яке б дало змогу **сформувати нову сучасну модель вихованості людини** для оптимального вирішення складних питань своєї життєдіяльності, успішного досягнення індивідуальних і суспільних цілей.

Директор НВК

А. Панчук

Науковий керівник

С. Томчук

Координатор

І. Кондратюк

